

8 oktober 2018

Betreft: inbreng rondetafelgesprek mijnbouwschade

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Ondergetekende is bestuurlid van de Nederlandse Akkerbouwvakbond, portefeuillehouder mijnbouwschade, toezichthouder bij de Stichting Boerenbelang Mijnbouwschade en akkerbouwer in de provincie Groningen.

In januari van dit jaar hebben boeren uit Groningen met een trekkerdemonstratie in Den Haag aandacht gevraagd voor de problemen veroorzaakt door de gaswinning. Wij voelden ons nergens gehoord over deze problematiek. De NAV heeft in samenwerking met de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) de stichting Boerenbelang Mijnbouwschade opgericht. Deze stichting ondersteunt akkerbouwers en veehouders in het complexe mijnbouwschadeproces. Inmiddels hebben wij geconstateerd dat onze "trekkers" in het parlement in Den Haag zichtbaar zijn, wij danken u dan ook hartelijk voor deze uitnodiging voor het rondetafelgesprek. In het rondetafel gesprek zal nader worden ingegaan op schadegevallen van individuele agrariërs, wij hebben ons als belangenbehartiger meer gericht op de procesmatige kant van de afhandeling van mijnbouwschade middels een aantal stellingen.

1. Wie schade aan andermans eigendommen en/of lichamelijk letsel veroorzaakt, dient dat te herstellen dan wel te vergoeden.

Vanaf 2000 is de intensiteit van de aardbevingen veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten door de NAM/Shell/Rijksoverheid in het 'wingewest Groningen' enorm toegenomen en daarmee ook de ontstane schade en letsel aan bebouwing, gronden en personen. Tot op heden is alleen erkend de (bovengrondse) fysieke schade. Niet erkende schades zijn o.a.:

- Psychische schade
- Schade aan koelgangen en mestkelders
- Schade aan kelders van boerenbehuizingen
- Schade aan kavelpaden, spoelplaatsen en silo's
- Vernatting van de akkers veroorzaakt door de beschadigde (onbruikbare) drainage, daling en verdichting van de bodem
- Bodemverzilting
- Waardedaling akkerbouwgrond
- Uitgevoerde reparaties

U heeft in het verleden middels diverse bezoeken aan het getroffen gebied met name kennis kunnen nemen van de schades ontstaan door de gaswinning aan de boerderijen en schuren. Deze aangerichte schade is immens en vele akkerbouwers hebben hiervan melding gemaakt. Tot op heden verloopt de schadeafhandeling door de NAM uiterst traag en kan het jaren gaan duren. De NAM expertanalyse is

veelal een aanfluiting en het aangeboden schadebedrag een aalmoes (ca. 1% van het onderbouwde opgegeven schadebedrag).

Genoemde niet erkende schades worden tot op heden dus niet hersteld dan wel vergoed. De bodem is voor de akkerbouwer het belangrijkste bedrijfsmiddel en de vraag rijst dan ook of de door mijnbouwschade verdichte en verzilte bodem überhaupt hersteld kan worden. De duurzaamheid van het akkerbouwbedrijf is (en wordt) dan ook ernstig in gevaar gebracht door de mijnbouwactiviteiten. Door de grote onzekerheid t.a.v. de veiligheid, de wijze van de schadeafhandeling, de bedrijfscontinuïteit enz., is er psychische schade bij akkerbouwers en hun gezinnen ontstaan waarmee tot op heden niets wordt gedaan. Zij dreigen er dan ook mentaal aan onderdoor te gaan met alle mogelijke gevolgen van dien.

Uw Kamer heeft middels de aangenomen motie Bisschop e.a. (gaswinning 33529-nr 518) aandacht gevraagd voor de problematiek waarmee de agrarische bedrijven worden geconfronteerd (o.a. niet erkende schades) en gevraagd een apart programma te starten en regulier overleg te gaan voeren. Dit ondersteunen en onderschrijven wij en pleiten dan ook voor erkenning van niet-erkende schades, instelling van een landbouwschadefonds en een landbouwoverlegorgaan dat direct ressorteert onder het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

2. Nieuwe procedure schadeafhandeling (Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade) verbetert de zaken niet

Begin januari 2018 is door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade (TCM) geïnstalleerd die uiteindelijk zal uitmonden in het Instituut Mijnbouwschade, wetswijzigingen hiervoor zijn ondertussen voorgedragen. De NAM is buitenspel gezet en het civiele recht wordt verlaten en vervangen door het bestuursrecht. Doel van de commissie is middels onafhankelijkheid, voortvarendheid, ruimhartigheid en rechtvaardigheid het schadeafhandelingsproces te verbeteren. Een mooi voornemen, echter is hiervan nog weinig zichtbaar, veel is nog gehuld in nevelen. De vraag rijst hoe de onafhankelijk is vastgelegd en hoe deze in de praktijk wordt uitgevoerd ('elektriciteit vs. gas'). De voortvarendheid blijkt tot op heden niet uit het aantal afgewerkte meldingen (dit aantal is aanzienlijk gegroeid, er is een stuwmeer ontstaan). De ingestelde 'expertise' die dient te oordelen over de gemelde schade is onvoldoende ingericht, dossiers zijn onvolledig. De ruimhartigheid waar telkens sprake van is betekent in de praktijk dat gedupeerde akkerbouwers niet tot overeenstemming komen en alleen middels bezwaarprocedures hun gelijk kunnen halen, ons inziens een moeilijke route. Er zijn tevens nog vele vragen t.a.v. het schadeprotocol en een schadefonds ontbreekt voor de landbouw.

Onze leden in het getroffen gebied worden middels de TCM procedure aanzienlijk benadeeld; diverse vergoedingen, zoals o.a. het inhuren van expertise, zijn verlaagd of komen te vervallen. Men dient zelf in deze veel voor te financieren, een kwalijke zaak. Daarnaast vergoedt de rechtsbijstandverzekering veelal niet bij processen tegen de staat. De mogelijkheden om alsnog een civiele procedure te starten blijft in theorie beschikbaar, maar de civiele rechter zal in de praktijk e.e.a. terugwijzen naar het bestuursrecht en de uitspraken hiervan. Alles beschouwend is er dan ook volgens ons geen sprake van ruimhartigheid en rechtvaardigheid. Kortom, de gedupeerde akkerbouwer wordt op 'achterstand' gezet, ons inziens is er sprake van een ontmoedigingsbeleid en een ongelijk speelveld. De benodigde wetswijzigingen zijn voorgedragen ter goedkeuring maar wij verzoeken u hier nog eens goed naar te kijken, ook in het kader van het nog op te richten zelfstandig bestuursorgaan, het Instituut Mijnbouwschade. Wij pleiten dan ook voor het behoud van de civielrechtelijke procedure voor de gedupeerden.

3. Versterken, een must in het kader van duurzaamheid

De afgelopen periode is er veel discussie geweest omtrent het versterken. Volgens Dr. ir. Jacques Hagoort (emeritus hoogleraar Reservoir Engineering aan de Universiteit van Delft) leidt vermindering van de gasproductie niet tot minder (of minder zware) bevingen, maar wél tot meer spreiding in de tijd. Er is dus tijd te winnen: die tijd kan worden gebruikt om huizen en gebouwen schokbestendig te maken. In de praktijk kan dit nieuwbouw betekenen, maar volgens ons valt hieronder ook nieuwe (bevingsbestendige) drainage, kavelpaden, spoelplaatsen en silo's. Daarnaast zal er een nieuw gebiedswaterhuishoudingsstelsel moeten worden ingericht vanwege de bodemdaling en verzilting. Hoe de bodemverdichting kan worden tegengegaan is nog niet bekend, hoe bodem verdichting hersteld kan worden evenmin.

De bedrijven van onze leden in het mijnbouwgebied zijn veelal van generatie op generatie overgedragen, dit wil men ook graag in de toekomst kunnen voortzetten. Of voor deze bedrijven dan ook de term duurzaamheid van toepassing is, is zeer de vraag gezien hoe nu omgegaan wordt met de schadeafhandeling.

Hoogachtend,

Ir. G. Dubben

info@nav.nl/geertdubben@gmail.com

tel. 06-19633382